

שמוטי ואגם / רוני אשכול

אמא של אגם מטפחת בחצר גינה עוד מהזמן שאגם היתה קטנה, ובה היא מגדלת עצים, ירקות וצמחי תבלין, ששמש וריחם יוצא למרחקים.

גם לאגם יש פינה משלה, מאחורי הזית הבא בימים, ובה היא מטפלת בעצמה בערוגות פרחים. בקצה הגינה, מתחת לגפן, יש כלוב גדול בצורת בית, ושם גר שמוטי הארנב, שאוזניו שמוטות להן לאחוריו.

אמא של אגם עובדת קשה וגם לומדת, בכל יום היא חוזרת הביתה מאוחר, ואז מסדרת את הבית, מטפלת בגינה ומכינה את מחר.

כל השבוע אגם מחכה לשבת, כי אז יש לה ולאמא את כל הזמן שבעולם כמעט. לשחק, לקרוא ביחד סיפורים לטייל, לבקר קרובים וחברים.

אגם ילדה גדולה, עוד מעט כבר בת שבע. יש לה מפתח משלה, שמחובר לילקוט, ואתו היא פותחת את הדלת בקלי קלות בכל יום בסוף הלימודים.

אגם נכנסת הביתה, ובמקרה מחכה לה ארוחת צהריים על צלחת יפה, עטופה, עם פתק נחמד, שכתוב עליו "בתיאבון". אחרי הארוחה היא יוצאת אל הגינה מהדלת השקופה שבסלון.

אגם מנכשת קצת מסיבי לגורים, משקה את עץ הזית, מתחחת את ערוגות הפרחים, מסקלת את האבנים ורק אז ניגשת לפתוח את הכלוב של שמוטי.

היא מחבקת אותו, מלטפת את אוזניו השמוטות ומתיישבת בלב הגינה של אמא שלה ושללה.

"שמוטון חמודון, היא לוחשת אל אוזנו ולוחצת אותו אל חיקה, אבל שמוטי בורח ורץ אל ערוגת התבלינים, הוא תופס לו קרן שמש,

מתפרקד בין הנענע והמרווה ועוצם את עיניו. גם העיניים של אגם רוצות להיעצם.

פתאום היא שומעת אנחה קטנה, היא מביטה לכיוון שממנו נשמע הקול ורואה מולה ראש גזר מציץ מעל האדמה. שוב נשמעת אנחה, הפעם מלווה ביפחת בכי קטנה.

"מה קרה?" אגם רוכנת אליו ושואלת. "קשה לי," עונה הגזר. לפחות ככה זה נשמע, למרות שאגם בודקת ואין לו פה. היא מתבוננת על יתר הירקות ועל הפרחים. פתאום כולם נראים מוזשים. אפילו העשבים.

"למה קשה לך?"
"לך, לא לך."
"מה, את גזר בת?"
אגם המומה.
"אני בכלל לא גזר."
"אז מי מדבר אליי?"
"אני, האדמה."

אגם נשכבת עם הבטן על אדמת הגינה. "מה קרה, אדמה?" היא שואלת. "לא קרה כלום. אני פשוט עייפה. אני רוצה לנוח."

אגם מהנהנת. "אני לא סתם מתלוננת. פעם היה לי הרבה כוח. אהבתי את הזריעה, את הזמירה, את הדישון, את ההשקיה, את הקצירה, את הבצירה, את הקטיף והמסיק את העדירה, ואת הגריפה, אבל עכשיו - אני פשוט עייפה. לכן יש שבת, גם אני רוצה."
פיהוק עמוק ומגורגר עולה מבטן האדמה. "אני מבינה." אומרת אגם ומפקת גם.

כשהיא מתעוררת כבר חושך בחוץ. אמא שלה קוראת בשמה. "אגם! אגם! איפה את?" אגם מתרוממת על שתי רגליה, מנערת את הרגבים הלחים

היא מכניסה את שמוטי אל הכלוב וניגשת אל הדלת השקופה, המוארת.

אמא שלה רצה אליה ומחבקת אותה. העיניים שלה נוצצות. "דאגתי לך נורא," היא אומרת לאגם ומניפה אותה למעלה ומנשקת אותה ומלטפת את שערה.

בארוחת הערב אגם מספרת לאמא הכול, ואמא מבינה. הן מחלישות יחד לתת לאדמת הגינה שלהן מנוחה, זמן של התחדשות, בלי עבודה, זמן של שקט ושלווה.

"כמה זמן?" שואלת אגם כשהן מתכרבלות על הספה. "שנה."
אמא של אגם מחייכת. היא מסבירה שקוראים לזה שנת שמיטה. "שמיטה? כמו שמוטי שלי!" אגם קוראת בפליאה.

"כן, זו שנה מיוחדת למנוחת האדמה, והיא חוזרת בכל שבע שנים, כמו שבת." "לא רק אצלנו בגינה?" "לא רק."

"ומה נעשה שנה שלמה במקום לעבוד בגינה?" שואלת אגם. "ממנו... מה דעתך?" עונה לה אמא בשאלה. "נשחק," אגם מציעה, אמא שלה מהנהנת. "ונקרא סיפורים," היא מוסיפה. "ונבקר את סבתא וסבא!" "כן." אמא מסכימה. "וננוח, כמו האדמה." אגם מחבקת את אמא חזק חזק, ואז נרגעת בזרועותיה.

רגע לפני שאגם שוקעת בשינה, עולה ובא מבעד לחלון הפתוח משב עדין של רוח ומביא אתו אנחת רווחה. שינה טובה, לוחשת האדמה לאגם ואגם מחייכת ועונה שנת מנוחה.

ילדים יקרים, מצוות השמיטה החשובה מתייחסת אל שורה של דמויות - הארץ, העבד והאמה, השכיר והתושב, הבהמה והחיה. נסו למצוא את כל אלו המוזכרים בפסוק ולמתוח חץ מן המילה אל האיור.

"וְהִיְתָה שִׁבְתַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאֲכֹלָה — לָךְ, וּלְעַבְדְּךָ וּלְאִמְתְּךָ וּלְשִׁכְרְךָ וּלְתוֹשְׁבֵיךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ. וּלְבִהֵמֹתֶיךָ -- וְלַחַיָּה, אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ: תִּהְיֶה כָּל-תְּבוּאָתָהּ, לְאֲכֹל" (ויקרא כה, א-ז)

חשבו, כיצד נראות כל הדמויות עליהם משפיעה השמיטה היום? ציירו איור מתאים, חברו שיר קצר או סיפור המתאר מציאות (אפשר דמיונית) של שמיטה, ושלחו לכתובת info@tevaivri.org.il

יצירות נבחרות יפורסמו בדף הפייסבוק של "שמיטה ישראלית" והכותבים והמאיירים יזכו בחבילת שיתופית מתוצרת הארץ.